

Innlandet
fylkeskommune

Medvirkningsrapport 21.10.2025

Regional plan for nettinfrastruktur

Rapport fra regionale medvirkningsseminarer -
mai-august 2025

Innhold

Oppsummering	2
1. Regional plan for nettinfrastruktur i Innlandet	4
1.1. Nettsituasjonen i Innlandet	4
1.2. Kort om regional plan for nettinfrastruktur.....	5
2. Kort om medvirkningsseminarene	6
3. Hovedfunn	7
3.1. De viktigste fellestrekene på tvers av regionene.....	7
3.2. Spesielt for hver region.....	11
3.3. Faglig anbefaling om innretning av planprogrammet	12
3.3.1. Vurdering av innspillene som tema i planprogrammet.....	12
3.3.2. Innretning i forhold til måloppnåelse i regional plan.....	14
4. Oppsummering regionvis.....	16
4.1. Nord-Østerdalen (Tynset 19.08.2025)	16
4.2. Midt-Gudbrandsdalen (Vinstra 07.05.2025).....	17
4.3. Gjøvikregionen og Gran kommune (20.06.2025)	18
4.4. Nord-Gudbrandsdalen (Otta 09.05.2025)	20
4.5. Kongsvingerregionen (15.05.2025).....	21
4.6. Hamar (10.06.2025)	23
4.7. Lillehammer (14.05.2025).....	24
4.8. Valdres (Fagernes 13.05.2025)	25
4.9. Sør-Østerdalen (Elverum 12.06.2025).....	26

Oppsummering

I forbindelse med utarbeidelse av planprogrammet har fylkeskommunen gjennomført medvirkningsseminarer i de ulike regionene i fylket. Intensjonen med seminarerne var å sikre tidlig involvering og forankring av arbeidet slik at planen følges opp etter vedtak. Denne rapporten er en sammenstilling av de viktigste innspillene som har kommet frem gjennom medvirkningsprosessen. Rapporten gjenspeiler diskusjonene i seminarerne. Unøyaktigheter i beskrivelsene kan dermed forekomme. For en detaljert beskrivelse av kraft- og nettsituasjonen i regionene henvises det til [PlanNett](#) sin oversikt over områdestudier.

Fellestrekk, forskjeller og anbefaling for innretning av plan

Det er bred enighet mellom regionene i Innlandet om at mangel på nettkapasitet, både i transmisjons- og regionalnettet, er til hinder for næringsutvikling og grønn omstilling. Regionene peker på aldrende infrastruktur og stort vedlikeholdsetterslep, lange ledetider og mangelfull koordinering mellom ulike aktører og planverk som barrierer for nettutvikling. Det er et tydelig ønske om rettferdig fordeling av kostnader og goder ved utbygging av nettinfrastruktur, og en helhetlig tilnærming til energispørsmål som minimerer naturinngrep og tilrettelegger for samlokalisering av forbruk og produksjon. Regionene støtter i stor grad opp om behovet for en regional plan, men etterlyser en tydelig målsetning for energisituasjonen, koordinering med andre regionale og nasjonale planer og strategier, avklaringer rundt handlingsrommet til ulike aktører og reell mulighet for medvirkning.

Det er naturlig at ulike temaer og diskusjoner vektlegges i de ulike regionene. Det påvirkes blant annet hvorvidt regionen 1) har kraftoverskudd, 2) er plassert tett på store forbrukspunkt, 3) er prioritert i eksisterende nettutviklingsplaner og 4) ønsker å tilrettelegge for ny kraftproduksjon. Tendensen er at de sørlige regionene i større grad ønsker seg ny produksjon og nettkapasitet, mens de nordlige regionene, særlig regionene med kraftoverskudd, er mest opptatt av redundans, aldrende nett og lokal kompensasjon for bruk av natur for utbygging av overføringskapasitet som kommer resten av fylket til gode.

Basert på innspillene anbefales det at Regional plan for nettinfrastruktur:

- Synliggjør grunnleggende og gjennomgående utfordringer i eksisterende/planlagt nett, dvs. utfordringer på tvers av geografi og nettnivåer som tar for seg både utforming, organisering og regulering
- Koordinerer behov for kapasitetsøkning med andre relevante og regionale planer og ser forbruk, produksjon og nett i sammenheng
- Drøfter regulatoriske barrierer og muligheter for forenkling
- Tydeliggjør roller og ansvar mellom aktører
- Drøfter hvordan rettferdig fordeling av kostnader og goder kan oppnås

- Legger til rette for bred, reell og etterprøvbar medvirkning
- Utvikler en tydelig kommunikasjonsstrategi med fokus på kunnskapsformidling og forventningsstyring

1. Regional plan for nettinfrastruktur i Innlandet

1.1. Nettsituasjonen i Innlandet

Transmisjonsnettet i Innlandet er en transportkanal for kraftoverføring mellom Midt- og Sør-Norge, og består i dag av én 300 kV ledning som knytter sammen prisområdene NO3 og NO1. Transportkanalen er viktig for forsyningssikkerheten i Innlandet, men også for østlige deler av Stor-Oslo og Midt-Norge. Linjen er også sentral for å kunne utveksle kraft mellom Midt- og Sør-Norge og bidra til å jevne ut prisforskjeller mellom NO3 og NO1.

Transmisjonsnettet i Innlandet nærmer seg teknisk levetid, og må fornyes og forsterkes. Innlandet er den eneste regionen i Norge som ikke har 420 kV transmisjonsnett i hovedsak består transmisjonsnettet av 300 kV-ledninger og stasjoner.

Østlandet har kraftunderskudd. For å bedre forsyningssikkerheten i både Innlandet, Midt-Norge og Oslo, samt tilrettelegge for at ny produksjon og nytt forbruk kan tilknytte seg nettet, er det behov for å oppgradere ledningsnettet. I tillegg må transformeringskapasiteten mellom transmisjons- og regionalnett økes før nytt forbruk eller ny produksjon kan knyttes til regionalnettet.

I Statnett sin [områdeplan for Innlandet](#) er følgende (overordnede) oppgraderinger planlagt:

- Hele strekningen mellom Oslo og Sunndalsøra skal oppgraderes fra 300 til 420 kV. Det vil ifølge Statnett øke kapasiteten på strømmettet med 40 prosent og redusere flaskehalser mellom NO3 og NO1
- I tillegg skal alle gamle transformatorstasjoner oppgraderes til 420 kV, og det er planlagt ny transformator kapasitet
- Oppgradering til 420 kV transmisjonsnett før 2040

En beskrivelse av de ulike delprosjektene er beskrevet i områdeplanen. Tiltakene skal være gjennomført innen 2040, og vil gi økt forsyningssikkerhet og rom for tilknytning av ca. 800 MW nytt forbruk og ca. 1 300 MW ny produksjon i Innlandet (avhengig av hvor produksjonen lokaliseres). Parallelt med tiltak i transmisjonsnettet har de regionale nettselskapene (Elvia, Fjellnett og Vevig) planer for å bedre kapasiteten i regionalnettet.

Til tross for planer for å bedre nettkapasiteten i regionen, er det ikke tilstrekkelig for å dekke etterspørselen etter forbruk og produksjon, særlig på kort sikt. Innlandet Fylkeskommune har derfor vedtatt å utarbeide en regional plan for nettinfrastruktur, som blant annet skal bidra til en mer effektiv planleggings- og utbyggingsprosess for transmisjonsnettet i regionen, samt sikre nettkapasitet på regionalnettet. Målsetningen med planen er beskrevet kort i neste avsnitt.

1.2. Kort om regional plan for nettinfrastruktur

I planperioden 2025 – 2027 skal Innlandet fylkeskommune utarbeide en Regional plan for nettinfrastrukturen for energi i Innlandet (heretter kalt Regional plan). Planen er forankret i Innlandsstrategien 2024 – 2028, som ble vedtatt av fylkestinget i desember 2024. Målet med regional plan er

- Bidra til en mer effektiv planleggings- og utbyggingsprosess for transmisjonsnett
- Redusere dagens ledetid
- Sikre nettkapasiteten på regionalnettet
- Sikre hele Innlandet tilgang til nok energi for omstilling og utvikling

Plan- og bygningsloven bestemmer rammene for utarbeidelse av planen. Per september 2025 er detaljnivået uavklart og ulike løsninger utredes i samarbeid med Energidepartementet. Grunnlaget for planarbeidet er et planprogram som skal omhandle tematikk som skal utredes i planen, utfordringer og muligheter innenfor tematikken, kunnskapsbehov, organisering og ledelse, opplegg for medvirkning og involvering, kommunikasjon for planprosessen, oversikt over ressurser og avklaring av grensesnitt mellom aktørene som deltar i arbeidet. Arbeidet med selve planen begynner etter at fylkestinget har vedtatt planprogrammet.

Det har vært møte med Energidepartementet (ED) om saken 05.06.2025, samt skriftlig påfølgende henvendelse til departementet 20.06.2025. Vi avventer fortsatt svar fra departementet om regional plan kan benyttes til planlegging av linjetraseer i transmisjonsnett. Dette må avklares før utarbeiding av planprogram.

Regional plan skal ha god politisk forankring og være fundert på et solid kunnskapsgrunnlag. Denne rapporten er en oppsummering av 9 medvirkningsmøter i de ulike regionene som er gjennomført i forbindelse med utarbeidelsen av planprogrammet.

2. Kort om medvirkningsseminarene

I forbindelse med utarbeidelse av planprogrammet har fylkeskommunen gjennomført ni medvirkningsseminarer i de ulike regionene i fylket. Intensjonen med seminarerne var å sikre tidlig involvering og forankring av arbeidet slik at planen følges opp etter vedtak. Deltagere i møtene har vært ordførere og andre folkevalgte, kommunedirektører og relevant administrativt personell fra kommunene.

Oversikt over gjennomføring av medvirkningsseminarene:

Seminarene dekket både Regional plan for infrastrukturen for energi (heretter kalt Regional plan), og Regionale føringer for sol- og vindkraft (sistnevnte er dekket i en egen rapport). Medvirkningsarbeidet for Regional plan ble gjennomført på følgende måte:

1. *Innledning til tematikken:* For å sikre en felles situasjonsforståelse som utgangspunkt for videre diskusjon ble det lagt vekt på gode innledninger til temaet kraft og nett i hvert seminar. Innledningene tok for seg nett- og kraftsituasjonen generelt i Innlandet og i de spesifikke regionene. Innleder har variert fra seminar til seminar og har vært tilpasset situasjonen i den spesifikke regionen, med deltagelse fra både Statnett, regionale nettselskap, næringsaktører og regionale utviklere. Blant temaene som ble presentert var dagens situasjon i kraftnettet, planer for nettoppgraderinger og etterspørsel etter kraft og nett. I de fleste møtene ble både situasjon og planer for nettet presentert, samt situasjonen sett fra et etterspørselsperspektiv.
2. *Diskusjon i grupper:* Etter innledning ble deltagerne presentert for tre problemstillinger: 1) hva er utfordringene ved strømmettet i regionen, 2) hva bør tas opp i regional plan og 3) hvordan bør det tilrettelegges for medvirkning i planarbeidet. Spørsmålene ble diskutert i hver gruppe, etterfulgt av en plenumsdiskusjon.

Formålet med seminarerne var å sikre medvirkning og forståelse for utfordringene i regionene i Innlandet, identifisere utfordringer, muligheter og kunnskapsbehov, og sikre felles forståelse og innsikt i de prosesser som Innlandet fylkeskommune starter opp. Diskusjonene i hvert seminar er dokumentert i egne møtetreferat. Denne rapporten er en sammenstilling av de viktigste innspillene som har kommet frem gjennom medvirkningsprosessen. Rapporten trekker frem hva som var fellestrekkene og hva som skiller de ulike regionene fra hverandre. Oppsummeringen er gitt i kapittel 3.

3. Hovedfunn

I dette kapittelet er de viktigste innspillene fra medvirkningsprosessen oppsummert. Funnene er delt inn etter i) de viktigste fellestrekkene på tvers av regionene og ii) momenter som kom opp i enkelte av regionene (forskjeller mellom regioner). Oppsummeringen er i tråd med følgende tre diskusjonspunkter fra medvirkningsseminarene:

1. Hva er utfordringene ved strømmettet i regionen
2. Hva bør tas opp i regional plan (tematikk)
3. Hvordan bør det tilrettelegges for medvirkning i planarbeidet

Detaljnivået på diskusjonene har variert fra seminar til seminar. De viktigste årsakene til det er at møtene har hatt ulike deltagere med varierende grad av forkunnskaper og at regionene har ulike behov når det gjelder kraftinfrastruktur og momenter de ønsker å vektlegge. Oppsummeringen tar derfor ikke for seg detaljerte innspill om behov for oppgraderinger på distribusjonsnettnivå, for å redusere risikoen for en uriktig fremstilling av behovet.

I tillegg til å oppsummere innspillene fra medvirkningsseminarene har THEMA gjort en vurdering av hvordan innspillene kan hensyntas i innretningen av planprogrammet. Det er gjort ved å kartlegge og oppsummere innspillene fra medvirkningsseminarene opp mot temaene i planprogrammet. THEMA har i tillegg gjort en overordnet analyse av hvordan målsetningene med den regionale planen samsvarer med innspillene fra medvirkningsseminarene.

3.1. De viktigste fellestrekkene på tvers av regionene

Behov for kraft og nett oppleves som en relevant og viktig problemstilling, og de fleste deler ønsket om en helhetlig, regional plan. Under er de viktigste fellestrekkene knyttet til de tre diskusjonspunktene oppsummert.

1) Utfordringer ved strømmettet i fylket: Innlandet er Norges største fylke målt etter areal, og består av 46 kommuner fordelt på 10 regioner. Det er naturligvis stor forskjell på dagens kraft- og nettsituasjon i de ulike kommunene og regionene, og hvor stort potensial de ser for økt kraftforbruk- og produksjon. Likevel er det flere fellestrekk knyttet til utfordringsbildet:

1. *Mangel på transmisjons- og transformator kapasitet* er den overordnede utfordringen som trekkes frem i alle regionene, og er til hinder for næringsutvikling og grønn omstilling.
2. *Et svakt regionalnett* i flere deler av Innlandet hindrer tilkobling av nytt forbruk og produksjon og gjør også at flere områder er sårbare med kun forsyning fra en side (f.eks. Valdres).

3. *Strømnettet må være robust mot utfall*, både med tanke på å møte klimaendringene og trusselen som følger av den urolige geopolitiske situasjonen. Det opplevdes som en utfordring at dagens strømnett ikke er robust nok til fremtidens utfordringer.
4. *Aldrende nett* oppleves som en utfordring, både med tanke på risiko for strømbrudd og hvor i stor grad reinvesteringer vil gå på bekostning av utbygging av ny kapasitet. Det er også en bekymring for at økt behov for vedlikehold vil føre til høyere nettleiekostnader for enkeltforbrukerne.
5. *Lange ledetider for utbygging* skaper utfordringer for nærings- og industriaktører som vurderer å etablere seg i regionen. Det er særlig saksbehandlingstiden som trekkes frem som en utfordring, og det pekes på at mye skyldes regelverk og byråkrati. Et annet problem er at nettselskapene ikke kan være proaktive, siden de «straffes» for å investere i forkant av tilknytning av nytt forbruk/produksjon.
6. *Mange involverte aktører og mangelfull samordning mellom ulike myndigheter og arealplaner* ble også løftet opp som en viktig utfordring. Det skaper uforutsigbarhet, forlenger og kompliserer prosessene og er grunnlag for misnøye og mistro mellom de ulike partene.

2) *Hva bør tas opp i regional plan (tematikk)*: Det kom mange innspill til tematikk som bør tas opp i planen, og det var stor grad av overlapp mellom temaene i de ulike møtene. Under er de viktigste temaene beskrevet.

1. *Prioritering av aktører og områder som skal få tilknytning* til nett var et viktig tema i alle møtene. Det var en felles forståelse av at tilgang på nettkapasitet er en knapp ressurs, og at det bør være en plan bak hvem som får tilknytning utover krav til modenhet. Behov for koordinering av forbruk for nettkapasitet for å redusere kostnader og arealbruk ved nettoppdrageringer var også et sentralt tema, i tillegg til prioritering av regioner som tilrettelegger for produksjon. Tilsvarende er det viktig å trekke frem hvilke områder som skal skjermes for utbygging.
2. Det er behov for å *koordinere den regionale planen for nettinfrastruktur med andre nasjonale, regionale og lokale planer*, for eksempel veiinfrastrukturplaner, kraftutbyggingsplaner, planer for næringsutvikling og kommunale/regionale arealplaner. Forbruk, produksjon og overføring må sees i sammenheng for å sikre troverdighet og gjennomførbarhet. Det etterlyses en plan som ser hele fylket under ett, og det pekes på at det store antallet arealplaner og strategier ikke gir optimale løsninger. I lys av det er samarbeid med andre sektorer også viktig.
3. Planen må peke på løsninger for å sikre *reell koordinering mellom ulike myndigheter og aktører i regionen*, særlig kommuner, Statsforvalter og nettselskapene. Det ble fremhevet i flere møter at det ofte er uenigheter mellom de ulike aktørene som forlenger prosessene og skaper uforutsigbarhet, så koordinering og felles forankring er sentrale problemstillinger den regionale planen må ha tydelige og realistiske løsninger for.

- I forlengelse av koordinering og samordning trekkes det frem at det er behov for *tydeliggjøring av roller og ansvar mellom kommuner, nettselskaper og andre aktører* når det kommer til kraft- og infrastrukturprosjekter.
 - Behov for *opprydning/tydeliggjøring av regelverket*, mer spesifikt forholdet mellom Plan- og bygningsloven og Energiloven, ble også trukket frem.
 - Hva som er det faktiske handlingsrommet til kommunene (*lokal beslutningsmyndighet*) må komme tydelig frem i planen, herunder hva som er den faktiske forpliktelsen i planen.
4. *Regulatoriske barrierer og mulighet for forenkling* for å sikre raskere utbygging bør løftes frem i planen. Det gjelder både med tanke på effektivisering av selve planarbeidet, men særlig regelverket for tildeling av kapasitet.
- Det er tydelig at dagens metode for tildeling av kapasitet er en kilde til uenighet og frustrasjon over prosessen. Problemstillingen henger sammen med punkt 1 (*Prioritering av aktører og områder*)
5. Planen må vektlegge *kunnskapsbygging om både kraft- og nettsituasjonen*. Ulike virkelighetsoppfatning og forståelse av/vektlegging av fakta er en stor barriere for konstruktiv dialog og fremdrift. Planen bør inneholde en enkel og objektiv beskrivelse av nå-situasjonen (utfordringsbildet) og være tydelig på alternativer og konsekvenser, både positive og negative. Kunnskapsgrunnlaget må være pedagogisk, etterprøvbart og enkelt å kommunisere. Tematikken bør «folkelig-gjøres» ved å unngå vanskelige/tekniske ord, og ta i bruk gjenkjennbare eksempler.
6. *Arealbruksdilemmaer, naturhensyn og det visuelle avtrykket* bør drøftes i Regional plan. Det er viktig at planen er åpen når det gjelder disse temaene, får tydelig frem dilemmaene og alternativene, inkludert kostnader. En måte å håndtere temaet på kan være å foreslå felles retningslinjer for areal og naturbruk i nettutbyggingen.
7. *Alternativ til nett* ble nevnt i ulike varianter i alle møtene. Selv om det ikke er direkte innenfor rammen er det en klar forventning om at planen har et helhetlig blikk på løsninger på energiutfordringen, blant annet når det gjelder fjernvarme og alternative tilknytningsmuligheter.
8. Til slutt er det sentralt at planen har *tilstrekkelig juridisk og politisk forankring*, både nasjonalt og lokalt. Det er ønskelig at planen skal ha reell styringskraft og bidra til å redusere konflikter og omkamper.

3) *Hvordan sikre med medvirkning*: Hovedbudskapet når det gjelder medvirkning er at medvirkningen må være reell og etterprøvbart. Det må være tydelig hva prosessen ønsker innspill på, og det må være synlig i den videre prosessen hvordan innspillene hensyntas. Det kom flere konkrete innspill til hvordan reell medvirkning kan sikres.

1. *Tidlig og bred involvering* er sentralt, og det er viktig at alle relevante aktører får muligheten til å gi innspill, herunder kommunene (både administrativt og politisk), Statsforvalteren, næringslivet, interessegrupper, nettselskapene og nasjonale myndigheter. Det bør også tilrettelegges for involvering av allmennheten, men det understrekes av involveringsgraden må tilpasses til de ulike aktørene og gruppene for å begrense omfanget og redusere sannsynligheten for unødvendig støy i prosessen. Sistnevnte kan sikres gjennom en interessekartlegging.
2. *Eksisterende arenaer for kommunikasjon* bør benyttes så mye som mulig, for eksempel Interkommunalt Politisk Råd (IPR) og planforum. I alle møtene ble det fremhevet at det allerede er mye møteaktivitet og arbeidsbelastning på sentrale aktører i kommunene. Det vil være store effektivitetsgevinster ved å benytte seg av eksisterende kommunikasjons- og beslutningskanaler og lokale/regionale møteplasser.
3. *Tilgjengelig og forståelig informasjon* som er tydelig på hvilke utfordringer planen skal løse (problembeskrivelse), og også hvilke utfordringer planen ikke skal løse. Språket bør være enkelt, antall dokumenter bør begrenses og informasjonen må være åpen og oversiktlig.
4. Det må utarbeides en *tydelig kommunikasjonsstrategi- og plan* som grunnlag for arbeidet. Denne bør lages og deles tidlig i prosessen, og inneholde milepæler for involvering.
5. Å *delegere ansvar for innhenting av lokal kunnskap og involvering av næringslivet* til kommunene som sitter tettest på, er fornuftig. Det er både tillitsbyggende og effektivt, og er med på å sikre forankring og eierskap i kommunene samtidig som det øker rekkevidden av medvirkningsarbeidet.
6. *Tilrettelegging for digital medvirkning* vil senke barrieren for deltagelse og gjør det lettere å treffe bredt. I tillegg til digitale informasjonsmøter ble bruk av spørreskjemaer, nettkurs, filmsnutter på sosiale medier, innbyggerportaler og egne temasider med tilknyttede QR koder løftet frem som gode løsninger.
7. Det blir viktig å sette av *god tid til høringer som tar hensyn til de politiske prosessene i kommunene*. Korte frister og forhastede prosesser skaper mistro og frustrasjon over prosessene, og er negativt for forankring og eierskap.
8. *Forventningsstyring*, dvs. tydelighet rundt hva som faktisk kan påvirkes og hvordan innspill vil hensyntas, er viktig både for å unngå å skape urealistiske forventninger og tilrettelegge for effektiv medvirkning.
9. *Budskapet og problemstillingene kan spisses* for å skape engasjerende møter. Det er spennende tematikk som mange er interessert i, og å løfte frem de temaene som engasjerer kan være med på å sikre god deltagelse og gode diskusjoner.

3.2. Spesielt for hver region

Det er naturlig at det er ulike temaer og diskusjoner som vektlegges i de ulike regionene. Det avhenger blant annet av hvorvidt regionen 1) har kraftoverskudd, 2) er plassert tett på store forbrukspunkt, 3) er prioritert i eksisterende nettutviklingsplaner og 4) ønsker å tilrettelegge for ny kraftproduksjon. Det er tendenser til at de sørlige regionene i større grad ønsker seg ny produksjon og nettkapasitet for å tilrettelegge for vekst og omstilling, mens de nordlige regionene, særlig de regionene med kraftoverskudd, er mer opptatt av redundans, aldrende nett og lokal kompensasjon for bruk av natur for utbygging av overføringskapasitet som kommer resten av fylket til gode. Under trekkes noen av de viktigste momentene som bør ivaretas i regional plan frem, men som ikke nødvendigvis gjenspeiler behovet til alle regionene. I kapittel 4 gis det en kort oppsummering per region.

1. Dersom natur skal gå med til å bygge nettinfrastruktur må det komme lokalsamfunnet til gode. At overføringskapasitet kommer tilrettelegger for nytt forbruk i områder langt unna vurderes ikke nødvendigvis som et godt nok argument. Planen bør inkludere *prinsipper for rettferdig fordeling av kostander og goder, også de immaterielle*.
2. En opplevelse av *sentralisering i de regionale nettselskapene*, særlig Elvia, skaper usikkerhet rundt den lokale kunnskapen i nettselskapet, og at behovene til mer sentrale områder prioriteres. Flere peker på at den regionale planen må dekke hele fylket. Det er viktig at fokus ikke bare er på transmisjonsnettet og de store forbrukspunktene, men også prioriterer regionene lenger ute i nettet.
3. *Flaskehalser* i transmisjons- og regionalnettet er en utfordring for de nordligste regionene, som blant annet fører til prisvariasjoner innad i regioner, i tillegg til redusert forsyningssikkerhet.
4. Viktigheten av *transparens når det kommer til kostnader og finansiering* var viktig for flere av deltagerne. Det ble også åpnet for at planen kan drøfte hvorvidt det er rom for forbedringer i dagens modell for finansiering av nett.
5. Når det gjelder medvirkning kom det flere konkrete forslag i de ulike møtene:
 - Involvering av planressurser i kommunene gjennom etablering av et regionalt plannettverk som kan brukes som en referansegruppe
 - Kommunestyrene bør vedta å delta i prosessen for å sikre lokalpolitisk forankring
 - Skreddersydd medvirkning til de ulike regionene og aktørene kan være med på å gjøre prosessen mer effektiv og oppleves som mer relevant

3.3. Faglig anbefaling om innretning av planprogrammet

3.3.1. Vurdering av innspillene som tema i planprogrammet

Planprogrammet skal omhandle 1) tematikk som skal utredes i planen, 2) utfordringer og muligheter innenfor tematikken, 3) kunnskapsbehov, 4) organisering og ledelse, 5) opplegg for medvirkning og involvering, 6) kommunikasjon for planprosessen, 7) oversikt over ressurser og 8) avklaring av grensesnitt mellom aktørene som deltar i arbeidet. Gjennom medvirkningsseminarene har det kommet verdifulle innspill til flere av temaene planprogrammet skal omhandle, men alle har ikke vært diskutert i like stor grad. Det gjelder i hovedsak punkt 4, 7 og 8, som derfor ikke er vurdert i denne rapporten. Under følger en oppsummering av hvordan innspillene fra medvirkningsseminarene kan innarbeides i planprogrammet.

Tematikk som skal utredes i planen, inkludert utfordringer og muligheter

Basert på hva de ulike regionene har vektlagt i medvirkningsseminarene, er det en del temaer planen bør omtale og evt. utrede:

- **Synliggjøre de strukturelle utfordringene** som går igjen i hele fylket, særlig mangel på transmisjons- og transformorkapasitet, svakt regionalnett, aldrende infrastruktur og lange ledetider.
- **Utforske muligheter for prioritering av tilknytning**, både geografisk og type forbruk, og hvordan dette kan bidra til effektiv ressursbruk og rettferdig fordeling i regionen.
- **Koordinere med andre planverk**, som arealplaner, næringsstrategier og transportplaner, for å sikre helhetlig perspektiv.
- **Drøfte regulatoriske problemstillinger**, inkludert forholdet mellom Plan- og bygningsloven og Energiloven, og vurdere tiltak for regelverksforenkling.
- **Diskutere hvordan alternativer til nettoutbygging skal hensyntas**, som fjernvarme og lokal energiproduksjon.
- **Inkludere vurderinger av naturhensyn og visuelle konsekvenser**, og vurdere felles retningslinjer der det er hensiktsmessig.
- **Tydeliggjøre roller og ansvar** mellom kommuner, nettselskaper og statlige aktører.
- **Prinsipper for fordeling og rettferdighet** for fordeling av kostnader og goder ved økt kapasitet i regionen.

Kunnskapsbehov

Planen bør vektlegge kunnskapsformidling med tanke på formål og handlingsrom for planen og konsekvenser ved ulike veivalg. Et viktig poeng er at informasjonen må være lett tilgjengelig, etterprøvbart og pedagogisk, rettet mot et bredt publikum. Under er noen av temaene hvor kunnskapsbehovet er stort.

- **Hva er de reelle konsekvensene ved mangel på kraft og nett i fylket, og hva er alternativene til utbygging** - vurderinger av ulike fremtidsscenarioer
- **Kobling mellom kraft, nett og næring** – hva utløser investeringer i nettet og hvordan er koordineringen mellom produksjon, overføring og forbruk?
- **Vurdere kostnads- og finansieringsmodeller for nettutbygging**, og gjøre disse åpne.
- **Inkludere samfunnssikkerhet og beredskapsperspektiver**, særlig med tanke på klimaendringer og geopolitisk uro.
- **Gjennomføre interessekartlegging** for å målrettet medvirkning og kommunikasjon.
- **Tydelig få frem motstridene interesser og hvilke avveininger som må gjøres** (kan sees i sammenheng med punktet om konsekvenser ved mangel på kraft og nett)

Opplegg for medvirkning og involvering

- **Legge til rette for reell og etterprøvbar medvirkning**, og være tydelig på hva det er mulig å påvirke og kommunisere hvordan innspill har blitt hensyntatt i etterkant.
- **Sikre tidlig og bred involvering** av kommuner (både administrativt og politisk), nettselskaper, næringsliv, statsforvalter og innbyggere.
- **Bruke eksisterende arenaer** som Interkommunalt Politisk Råd (IPR) og planforum for effektiv involvering.
- **Delegere ansvar for lokal kunnskapsinnhenting** til kommunene, for å sikre eierskap og tillit (behovet til lokalt næringsliv er særlig relevant her)
- **Tilrettelegge for digital medvirkning**, inkludert spørreskjemaer, webinarer, QR-koder og temasider.
- **Tilpasse medvirkningsformene** til ulike aktørgrupper og regioner, og sette av god tid til høringer.

Kommunikasjon for planprosessen

- **Utvikle en tydelig kommunikasjonsstrategi**, med milepæler og formål for hvert trinn i prosessen.
- **Bruke klart og tilgjengelig språk**, og begrense antall dokumenter for å gjøre informasjonen oversiktlig.

- **Spisse budskapet** for å skape engasjement og sikre god deltakelse.
- **Vise praktiske konsekvenser** av tiltak, for eksempel hva økt transformator kapasitet betyr lokalt.
- **Sikre transparens og åpenhet**, med enkel tilgang til dokumenter og utkast.
- **Styrke forventningsstyringen**, slik at aktørene vet hva de kan påvirke og hvordan innspillene vil bli brukt.

3.3.2. Innretning i forhold til måloppnåelse i regional plan

For å vurdere hvorvidt målsetningene samsvarer med innspillene fra medvirkningsseminarene er drøftet hvorvidt i) *målsetningene treffer det folk er mest opptatt av* og ii) *de fire målsetningene samsvarer med utfordringsbildet som har kommet frem i medvirkningsseminarene*. De fire målsetningene med regional plan er 1) sikre hele Innlandet tilgang til nok energi for omstilling og utvikling, 2) bidra til mer effektiv planleggings- og utbyggingsprosess for transmisjonsnettet, 3) redusere dagens ledetid og 4) sikre nettkapasitet på regionalnettet.

Treffer målsetningene det folk er mest opptatt av

Den overordnede målsetningen til planen er å sikre hele innlandet nok energi for omstilling og utvikling. Dette reflekterer hovedutfordringen som trekkes frem i medvirkningsseminarene: De fleste regionene opplever i dag at de går glipp av muligheter for næringsutvikling og at eksisterende næring ikke får utvidet og omstilt seg bort fra fossil energi, som følge av mangel på kraft og/eller nettkapasitet. Mangel på kapasitet både i transmisjonsnettet og regionalnettet trekkes frem som en stor utfordring, og lange ledetider både i planleggings- og utbyggingsprosessen oppleves som det største hinderet for å få på plass mer kapasitet.

Det er noen temaer som kommer frem i medvirkningsseminarene som gir nyanser til målsetningene: 1) *Behov for rettferdig fordeling av kostnader og goder mellom regioner*, og 2) *arealbruksdilemmaer, naturhensyn og det visuelle avtrykket*. Det første punktet reflekterer en forståelse av det må gjøres noen prioriteringer i tråd med andre regionale planer. Det er ikke mulig, eller ønskelig, å etablere store nye kraftforbrukere eller produsenter i alle kommuner i Innlandet. En bekymring er at noen regioner må ofre areal og natur og betale kostnadene for nettutbygging, uten at de nødvendigvis får godene (f.eks. etablering av nye næringer). Det er derfor et viktig poeng at nettutviklingen skal skje på en rettferdig måte og komme lokalsamfunnene til gode. Det henger også sammen med det andre punktet: Utbygging medfører negative konsekvenser, f.eks. ødeleggelse av natur eller visuell påvirkning. En måte å hensynta det på, som trekkes frem i medvirkningsseminarene, er å koordinere regional plan for nett med andre regionale planer, f.eks. for energi og transport, for å sikre en mest mulig effektiv ressursutnyttelse. Et annet punkt som er viktig er prioritering av forbruk. Det oppleves for mange som lite hensiktsmessig at alt forbruk skal vektlegges likt, og at det bør prioriteres hvilke aktører som skal få nettilknytning. Det er særlig hensyn til beredskap og forsvar som trekkes frem her.

Samsvarer de fire målsetningen med det opplevde utfordringsbildet

Det er tydelig at mangel på kapasitet både i transmisjonsnettet og regionalnettet er en utfordring, og det bør reflekteres i den regionale planen. Det er stor enighet om at de fire målene henger tett sammen, og at man må jobbe med å løse utfordringen med lange ledetider for både transmisjons- og regionalnett på en koordinert måte. Målsetningene samsvarer altså godt med det opplevde utfordringsbildet, der mangel på energi og nettkapasitet både i regional- og transmisjonsnettet er hovedmålsetningen, mens reduksjon av ledetider, dvs. mer effektive planleggings- og utbyggingsprosesser for både transmisjonsnetts- og regionalnettprosjekt kan sees på som tiltak for å nå målsetningen om økt nettkapasitet.

4. Oppsummering regionvis

4.1. Nord-Østerdalen (Tynset 19.08.2025)

Kort om kraftsituasjonen: Ifølge Nord-Østerdal Kraftlag, eier av det lokale nettselskapet Klive, er det rom for nyetableringer i regionen: Det er lite forespørsel på nytt forbruk i, ledig nettkapasitet (ca. 100 MW) og kraftoverskudd. Det er mangel på redundans Nord for Tynset, men ellers i regionen er det gjennomgående redundans i regionalnettet. Ifølge Elvia sin områdestudie hadde de per mai 2025 henvendelser om tilknytning av 550 MW ny produksjon. Nord-Østerdalen har griskrendte områder og forbruket er dominert av husholdninger, hytter og landbruk. Elvia forventer en lav vekst i vanlig forbruk og noe utbygging av ladestasjoner til privatbiler og tungtransport. Det er få modne kundebehov med større effektbehov. Det er i dag begrenset kapasitet i Alvdal transformatorstasjon for tilknytning av mer forbruk. Mer informasjon finnes i [områdestudien til Nord-Østerdalen](#) hos NVE.

En utfordring som trekkes frem av Nord-Østerdal Kraftlag er at det meste av verdiskapingen fra dagens kraftproduksjon tilfaller eiere utenfor regionen. Det er også utfordrende å tiltrekke seg forbruksaktører, og det er enighet om at kommunene må samarbeide om å bli industrielt troverdige. Det er potensial for å utvikle ny kraftproduksjon, men flaskehalser både i sentral- og regionalnettet hindrer utvikling av ny produksjon og tilknytning av nytt forbruk på kort sikt.

Utfordringer ved strømmettet i regionen

- Høna og egget problematikk knyttet til nett og forbruk trekkes frem. Blir ikke prioritert for nettutvikling uten at det er plan om kraftproduksjon eller nytt forbruk. Som følge av det sliter regionen med å bli «industrielt troverdig». Behov for en felles strategi i regionen som peker på hva målet er mht. industri- og befolkningsutvikling.
- Utfordringer knyttet til redundans og kapasitet: Særlig nordover er det behov for redundans i nettet, og bedre overføring mellom Trøndelag og Nord-Østerdal. I et beredskapsperspektiv trengs det bedre forsyning i hele regionen. Også utfordringer med alderen på nettet.

Hva bør tas opp i regional plan

- Ledetiden for nettutbygging bør reduseres
- Fokus på felles kunnskapsgrunnlag og tydeliggjøre avveiningene som må tas («kriseorientering»)
- Beredskap i utkantregionene
- Sammenheng med andre regionale og lokale planer: Behov for en helhetlig plan som setter tydelig vilje og mål for fylket
- Naturhensyn

- Alternativer til nettutbygging (f.eks. batteridrift og hydrogen)

Hvordan bør vi tilrettelegge for medvirkning i planarbeidet?

- Direkte involvering av kommunene, og alle lokalpolitikere må involveres
- Koordinere med medvirkningsprosesser for andre regionale og lokale planer (f.eks. kommuneplanenes samfunnsdeler)
- Interkommunalt politisk råd kan være en medspiller
- Begrense mengden temaer til diskusjon, prioritere det mest vesentlige og sørge for at hovedbudskapet i planforslaget kommer tydelig frem
- Involvere næringslivet
- Sørge for lokal forankring og engasjement i prosessen – hver enkelt kommune bør vedta planen

4.2. Midt-Gudbrandsdalen (Vinstra 07.05.2025)

Kort om kraftsituasjonen: Det regionale nettselskapet, Vevig, melder om at nettet i området er aldrende og at det er flaskehalser blant annet mellom Harpefossen og Ringeby. Til tross for det har nettet i dag lite nedetid. Det er begrensninger i transformator kapasitet til nytt forbruk utover alminnelig forbruk. Når det gjelder produksjon er det ledig kapasitet for tilknytning lokalt, men begrensninger i transmisjonsnettet skaper restriksjoner for nye tilknytninger. I tillegg gir økning i ekstremvær behov for styrking og utbedring av nettet fremover. Nettutviklingsplanene fokuserer på spenningsoppdrageringer til 132 kV. Mer informasjon finnes i [områdestudien til Midt-Gudbrandsdalen](#) hos NVE.

Utfordringer ved strømmettet i regionen

- Mangel på kapasitet i transmisjonsnettet og flaskehalser i både transmisjonsnettet og regionalnett, i tillegg til mangel på transformator kapasitet
- Begrenset nettkapasitet gir store utfordringer i kommunal planlegging, særlig med tanke på vurdering av nye næringsområder
- Lange ledetider for saksbehandling av enkeltprosjekter
- Mange aktører gjør det utfordrende å koordinere nasjonalt, regionalt og lokalt
- Overproduksjon i deler av året gir ujevn lats i nettet
- Sikkerhet mht. stabil forsyning med mer ekstremvær som følge av klimaendringene
- Prisområde går på tvers av Sel kommune, kan skape frustrasjon da «naboer» har forskjellig strømpris i samme kommune

Hva bør tas opp i regional plan

- Nettselskapenes regulering hindrer at de kan investere i forkant av behovet. Sammen med lange ledetider gir det kapasitetsmangel
- Må få på plass et felles kunnskapsgrunnlag
- Sette søkelys på det lokale handlingsrommet, i tillegg til hva man sitter igjen med lokalt (hva er de positive effektene for lokalsamfunnet)
- Prioritering av hva kraften og nettet skal brukes til
- Hvilke områder bør skjermes for kraftinfrastruktur, og hvilke områder er egnet
- Effektivisering av planarbeidet: Redusere antall høringer, samordne med andre planer, tverrfaglig forståelse
- Samfunnssikkerhet og beredskap: Hvordan kan vi bidra med vår andel for å sikre samfunnets utvikling og sikkerhet
- Tydelig avklare hvilke bindinger den regionale planen har for de ulike aktørene (nettselskapene, kommunene etc.)

Hvordan bør vi tilrettelegge for medvirkning i planarbeidet?

- Sørge for et enkelt tilgjengelig kunnskapsgrunnlag, som skaper interesse og felles forståelse for nåsituasjonen
- Involvere kommunene på både administrativt og politisk nivå
- Statsforvalter må tidlig inn i prosessen
- Bruke kommuner for å hente inn lokalkunnskap
- Være tydelig og ærlig på muligheter og konsekvenser
- Etablere en informasjons- og kommunikasjonsplan, som setter av god tid til høringer og hensyntar de politiske prosessene i kommunene

4.3. Gjøvikregionen og Gran kommune (20.06.2025)

Kort om kraftsituasjonen: Ifølge Elvia sin områdestudie for Valdres- og Gjøvikregionen avhenger regionen av strømmettet inn for å sikre krafttilgang hele året. Det er kapasitet i nettet til vanlig forbruksvekst, som boliger, elektrifisering av transport, mindre næring mv. i regionalnettet. Ledningsnettet i det regionale distribusjonsnettet har god kapasitet til kunder med noe større effektbehov (over 5 MW), men kundene vil møte begrensninger i transmisjonsnettet som vil utløse store og tidkrevende tiltak å få på plass. Kraftproduksjonen i området er hovedsakelig fra Åbjøra, Torpa, Ylja og Lomen kraftverk, samt Dokka,

Kalvedalen, Faslefos og Bagn kraftverk. I tillegg er det mye småkraftverk i regionen. Per mai 2025 er det forespurt over 800 MW ny produksjon i området. Det er et stort fornyelsesbehov på parallellledningen som går fra Gjøvik til Åbjøra. Det er i tillegg behov for å se på en langsiktig plan for nettstrukturen i 66 kV-nettet under Gjøvik transformatorstasjon. Mer informasjon finnes i områdestudiet for [Valdres- og Gjøvikregionen](#) hos NVE.

Utfordringer ved strømmettet i regionen

- Mangel på nettkapasitet til nytt forbruk er en stor utfordring, og fører til at regionen mister utviklingsmuligheter
- Manglende overføringskapasitet skaper flaskehalser i transmisjonsnettet, noe som kan gi utfordringer for forsyningssikkerheten, særlig i kalde perioder
- Det er mangel på koordinering mellom ulike typer prosjekter (for eksempel samferdsel), og generelt manglende oversikt over fremtidig kraftbehov i arealplanleggingen
- I tillegg oppleves det at kunnskapsgrunnlaget på kraft og nett er mangelfullt, og at ansvarsfordelingen mellom de ulike aktørene (f.eks. nettselskap, kommuner, næring) er uavklart og en kilde til konflikter

Hva bør tas opp i regional plan

- Det er viktig å se alle regionale planer i sammenheng (for eksempel regionale føringer for sol og vindkraft, transportplaner og næringsutviklingsplaner)
- Planen må drøfte hvordan ledetiden for nettutbyggingsprosjekter kan gå ned, for eksempel gjennom å effektivisere saksbehandlingen, koordinere konsesjonsprosesser og fjerne ineffektive regulatoriske barrierer
- Planen må avklare finansiering, og planene må være åpne (nettutbygging koster, hvem betaler?)
- Drøfte nødvendigheten av felles retningslinjer for miljøhensyn og estetikk
- Alternativ til nettutbygging bør drøftes (for eksempel fjernvarme), og verdien av samlokalisering av produksjon og forbruk
- Nettinfrastruktur i et sikkerhets- og beredskapsperspektiv
- Tiltak for å hindre at regioner og kommuner må «slåss» om kraft og nettilgang
- Tydelige forventninger til kommunal planlegging – hvordan skal kommunene hensynta regional plan?
- Tidsperspektivet må komme tydelig frem

- Hvordan skal planen få arealavklaring i 47 kommuner

Hvordan bør vi tilrettelegge for medvirkning i planarbeidet?

- Direkte involvering av kommunene, f.eks. kan ansvar for involvering av næringslivet delegeres til Interkommunalt Politisk Råd (IPR)
- Planavdelingene i kommunene må involveres tidlig
- Utbytte eksisterende arenaer, møter og forumer, f.eks. IPR
- Benytte digitale plattformer som er lett tilgjengelig
- Varierte møter (webinarer, politiske verksted, åpne informasjonsmøter og temamøter)
- Spisse budskapet – få frem de temaene/problemstillingene som engasjerer
- Forventningsavklaring: Tydelig forventning til medvirkning uten å skape urealistiske forventninger – hva kan man faktisk påvirke?
- Vektlegg kunnskapsløft og formidling – tematikken kan være krevende å forstå

4.4. Nord-Gudbrandsdalen (Otta 09.05.2025)

Kort om kraftsituasjonen: Ifølge det lokale nettselskapet Fjellnett er det per i dag bare kapasitet til å tilknytte normalt forbruk, til tross forespørsler på 300 MW bare i Fjellnett sitt område. All produksjon over 1 MW må i dag godkjennes av Statnett. Det er også kapasitetsutfordringer på linjenettet flere steder. En utfordring i regionen er også overlapp med prisområde NO3, hvor kraftprisen er lav. Informasjon om nettet i området finnes i [Fjellnett sin områdestudie](#).

Utfordringer ved strømmettet i regionen

- Det er ikke tilstrekkelig kapasitet i forhold til etterspørselen. Sammen med lange ledetider for nettutbygging er det et hinder for nyetableringer og næringsutvikling, i tillegg til etablering av ladestasjoner for transport
- Manglende oversikt over faktisk behov, og behov for statlige føringer på prioritering av forbruk
- Kommunene i Innlandet er sårbare gitt dagens situasjon med manglende redundans i nettet
- Flere utfordringer knyttet til alderen på nettet, både mtp. forsyningssikkerhet og utsikter til økte kostnader ved oppgradering
- Nettutbygging kommer i konflikt med sårbar natur og villrein

Hva bør tas opp i regional plan

- Naturhensyn og kompensasjon for naturtap
- Regionale retningslinjer for prioritering av forbruk (særlig med tanke på beredskap og samfunnssikkerhet)
- Tydeliggjøring av Fylkeskommunen sin rolle i forhold til kommunene og regionene

Hvordan bør vi tilrettelegge for medvirkning i planarbeidet?

- Tidlig og bred involvering med instanser som pleier å ha innsigelser, med reell mulighet for medvirkning og dialog
- Godinformasjonsflyt på tilgjengelig og pedagogisk format, med fokus på kunnskap og fakta
- Bruke ulike areaer til medvirkninger, f.eks. digitale samlinger, regionale seminarer og direkte dialog med enkeltkommuner
- Fokus på gode høringsprosesser (f.eks. ikke legge ut høringer før ferie, og gi gode svar på uttalelser)

4.5. Kongsvingerregionen (15.05.2025)

Kort om kraftsituasjonen: Ifølge Elvia sin områdestudie for Kongsvingerregionen er det behov for økt kapasitet i både regional- og transmisjonsnettet for å kunne tilknytte kunder med store effektbehov. Det samme sier næringsaktører i regionen: Kongsvinger har rykte på seg som en region uten kraft og nett, noe som gjør at mange aktører velger å ikke søke om tilknytning. Det er kapasitet til vanlig forbruksvekst, som boliger, elektrifisering av transport og mindre næring. Kraftproduksjonen i området er hovedsakelig fra Odal vindkraftverk, Kongsvinger vannkraftverk og noe mindre vannkraft. Kongsvingerregionen er et av områdene i Innlandet med størst planer om etablering av ny produksjon med over 1150 MW forespurt effekt (desember 2024). Mer informasjon om kraftsituasjonen i Kongsvingerregionen finnes i [områdestudien publisert hos NVE](#).

Utfordringer ved strømmettet i regionen

- Hovedutfordringen i regionen er effektmangel, både for linjer og transformatorer. Det er også mangel på kraft til nyetableringer og utvidelse av eksisterende industri, og lange ledetider forsterker utfordringen
- Skjevhet i produksjon over året og lite regulerbar produksjon skaper utfordringer med flaskehalser i nettet

- Det oppleves at det er en mismatch mellom modenhetsskriteriene for nettilkobling og industrien sitt tidsperspektiv, det er mangel på åpenhet/transparens om innmeldt behov (type aktører, realisme i prosjektet m.m.)
- Gammelt og sårbart nett skaper utfordringer i et beredskapsperspektiv
- Det er behov for å få mer kunnskap til befolkningen for å skape konstruktivt engasjement

Hva bør tas opp i regional plan

- Nødvendig å se plan for nettinfrastruktur i sammenheng med andre planer og strategier for næring og transport (for eksempel Innlandsporteføljen og godsstrategi)
- Det må gjøres noen regionale prioriteringer – hvor er behovet for mer nett faktisk størst?
- Regional plan må sikre at det er teknisk mulig å utvide kapasitet på eksisterende industriområder
- Sammenhengen mellom Plan- og bygningsloven og Energiloven, og hva som er handlingsrommet til aktørene innenfor planen
- Beredskap og forsyningssikkerhet
- Arealbruksdilemmaer
- Nettselskapene sin rolle som samfunnsutvikler, samarbeidspartner og utbygger
- Alternativer til nett og bedre utnyttelse av eksisterende nett

Hvordan bør vi tilrettelegge for medvirkning i planarbeidet?

- Det må være reell medvirkning, altså med mulighet til å påvirke resultatet
- Samtidig viktig at Fylkeskommunen tar avgjørelser og sørger for en effektiv prosess
- Tematikken må folkelig gjøres: Kunnskapen må være tilgjengelig, ordbruken forståelig og påstander må fakta sjekkes
- Få frem praktiske konsekvenser – hva betyr for eksempel økt transformorkapasitet i praksis for mulighetene i kommunen/regionen
- Realistiske forventninger til hva kommunene skal bidra med, og hva som er målet med medvirkningen
- Informasjon må være lett tilgjengelig og åpen (tilgang til dokumenter og utkast)

- En god interessekartlegging er viktig, slik at medvirkningen kan målrettes
- Sett av god tid til diskusjon, og arranger gjerne frokost- eller kveldsmøter

4.6. Hamar (10.06.2025)

Kort om kraftsituasjonen: Ifølge Elvia sin områdestudie for Hamarregionen begrenser mangelen på vinterproduksjon i regionen mulighetene for nytilknytninger. Det er per mars 2025 innmeldt planer om større forbruk på i størrelsesorden 1300 MW, kun ca. 25 % av dette er vurdert som modent. Det er kapasitet til vanlig forbruksvekst, som boliger, elektrifisering av transport, mindre næring mv. Lokalt er det særlig begrenset transformorkapasitet i Rudshøgda, Furnes og Stangeområdet. Kraftproduksjonen i området er minimal, og hovedsakelig fra mindre vannkraftverk på Sjusjøen og Moelv, i tillegg til Trehjørningen kraftvarmeverk. Per mars 2025 var det meldt inn planer om ny produksjon med rundt 1100 MW forespurt effekt. Det er på sikt behov for å fornye 66 kV ledningen mellom Hamar- og Lillehammerområdet på grunn av alder og tilstand. Det er behov for å utrede fremtidig systemløsning for forsyning av Stangeområdet. Videre er det behov for å vurdere løsning for økt transformorkapasitet mot distribusjonsnettet i Furnesområdet og nord i Stange. Mer informasjon finnes i [områdestudien for Hamarregionen hos NVE](#).

Utfordringer ved strømmettet i regionen

- Kapasitetsutfordringer som følge av mangel på 429 kV linje
- Mangel på transformorkapasitet
- For få koblingspunkt mellom Statnett og Elvia
- Avhengighet av Mjøsringen
- Ujevn belastning over året som følge av uregulerbar kraftproduksjon
- Gammelt nett og usikkerhet rundt forsyningssikkerhet og nettkostnader
- Ulikt behov i kommunene i regionen
- Mangelfull koordinering mellom de ulike aktørene (f.eks. oppleves det mangelfull samordning mellom faginstansene i fylkeskommunen)
- Manglende forståelse/enighet for utfordringsbildet

Hva bør tas opp i regional plan

- Tydeligere målsetning med planen og beskrivelse av funksjonen – hvor stor kapasitet jobber vi mot?
- Virkeområdet for planen – arealplan eller strategiplan?

- Sammenheng med Innlandsporteføljen, regionale føringer for sol- og vindkraft og andre regionale og nasjonale planer
- Prioritering av utfordringer (hvor er de største flaskehalsene, og hvor er gevinstene størst?)
- Alternativer til nett (fjernvarme og lokal kraftproduksjon)

Hvordan bør vi tilrettelegge for medvirkning i planarbeidet?

- Sørge for bred involvering (alt fra nettselskaper til interessegrupper) tidlig i prosessen
- Jobbe sammen med motstandsgrupper (f.eks. Motvind)
- Lokalpolitiske forankring
- Samordning mellom offentlige og private aktører
- Prosessen bør være effektiv og ikke dra for langt ut i tid

4.7. Lillehammer (14.05.2025)

Kort om kraftsituasjonen: Ifølge Elvia sin områdestudie for Lillehammerregionen er det lite behov for fornyelser i regionen de nærmeste årene. Det er imidlertid igangsatt arbeid med utvidelse av Hunderfossen transformatorstasjon for å forsyne forventet vekst i Hafjell- og Øyer som er en del av områdestudien for Midt Gudbrandsdal. Området er netto eksportør av kraft over året, men har lite regulerbar kraft og er derfor importør av kraft om vinteren og i de kaldeste periodene. Det er begrenset med planer for ny kraftproduksjon og forbruk i regionen. Det er rom for vekst i vanlig forbruk, men eventuelle tilknytninger av større punktlaster som ikke er kjent per i dag vil kreve tiltak i regionalnettet. Begrensninger finnes i både trafokapasitet og kapasitet i regional- og transmisjonsnettet. På sikt er det behov for å fornye noe av ledningsnettet. Mer informasjon finnes i [områdestudien for Lillehammerregionen](#) på NVE sine hjemmesider.

Utfordringer ved strømmettet i regionen

- Kunnskapshull rundt nett-tematikken hos kommuner og innbyggere.
- Kapasitetsutfordringer som er en begrensende faktor for næring og utvikling.
- Gammelt nett med stort vedlikeholdsbehov og etterslep – usikkerhet rundt kostnader.
- Sikkerhet og beredskap: Sårbart nett for ytre påvirkning, både tilsiktede handlinger og ytre hendelser som mer ekstremvær.
- Skjulte og rigide prosesser – oppleves at kommunen kommer for sent inn i prosessen som en høringspart, prosessene er rigide og det er mangel på koordinering med arealplanlegging og mellom kommunene.

Hva bør tas opp i regional plan

- Sikkerhet og beredskap
- Kunnskap om nettutbygging og fordeler og ulemper med kraftutbygging
- Avveininger og prioritering mellom hensyn, og klargjøring av behov
- Muligheter, begrensninger og avhengigheter
- Juridisk handlingsrom

Hvordan bør vi tilrettelegge for medvirkning i planarbeidet?

- Gjennomføre en åpen interessekartlegging
- Tidlig og bred involvering som er tydelig på hva påvirkningsmuligheten til aktørene er
- Dialog underveis, jevnlig statusoppdateringer
- Proaktiv kommunikasjon – fokus på å engasjere og heve kunnskapsnivået, spisse budskapet.

4.8. Valdres (Fagernes 13.05.2025)

Kort om kraftsituasjonen: Ifølge Elvia sin områdestudie for Valdres- og Gjøvikregionen avhenger regionen av strømnettet inn i regionen for å sikre krafttilgang hele året. Det er kapasitet til vanlig forbruksvekst, som boliger, elektrifisering av transport, mindre næring mv. i regionalnettet. Ledningsnettet i det regionale distribusjonsnettet har god kapasitet til kunder med noe større effektbehov (over 5 MW), men kundene vil møte begrensninger i transmisjonsnettet som vil utløse store og tidkrevende tiltak å få på plass. Kraftproduksjonen i området er hovedsakelig fra Åbjøra, Torpa, Ylja og Lomen kraftverk, samt Dokka, Kalvedalen, Faslefos og Bagn kraftverk. I tillegg er det mye småkraftverk i regionen. Per mai 2025 er det forespurt over 800 MW ny produksjon i området. Det er et stort fornyelsesbehov på parallellledningen som går fra Gjøvik til Åbjøra. Det er i tillegg behov for å se på en langsiktig plan for nettstrukturen i 66 kV-nettet under Gjøvik transformatorstasjon. Mer informasjon finnes i områdestudien for [Valdres- og Gjøvikregionen](#) hos NVE.

Utfordringer ved strømnettet i regionen

- Mangel på redundans: Ensidig forsyning gjennom regionalnettet fra Gjøvikregionen gjør regionen sårbar for utfall
- Spenningsutfordringer som følge av lange linjer, som også gir mye nett-tap
- Forbruk plasseres ofte på vanskelige punkter i svakt distribusjonsnett
- Nettet er underdimensjonert i helger og høytider

- Eldre nett med behov for oppgradering, stort investeringsbehov
- Noen trekker frem opplevelse av mangel på lokalkunnskap fra nettselskapet sin side og at regionen ikke prioriteres. Kommentar: Elvia sier imidlertid at de har en av sine største investeringer de neste 10 årene i denne regionen

Hva bør tas opp i regional plan

- Alle regioner i Innlandet må inkluderes og hensyntas
- Nettets sårbarhet og rolle i totalberedskapen
- Nettselskapene sin rolle som samfunnsutvikler
- Reduksjon av ledetider for planlegging og utbygging av både regionalnett og transmisjonsnett
- Alternativer til nett, inkludert energieffektivisering
- Planens mandat

Hvordan bør vi tilrettelegge for medvirkning i planarbeidet?

- Tydelig rolleavklaring og rammer for planarbeidet
- Fokus på felles forståelse av nå-situasjonen og utfordringsbildet
- Ulike former for medvirkning, f.eks. bruk av IPR, digitale møter og informasjon og bruk av media
- God planlegging som gir en forutsigbar prosess

4.9. Sør-Østerdalen (Elverum 12.06.2025)

Kort om kraftsituasjonen: Ifølge Elvia sin områdestudie for Sør-Østerdalen er området preget av en blanding av husholdninger, landbruk og noe industri. Området har netto kraftproduksjon over året, men har lite regulerbar kraft og er derfor importør av kraft i de kaldeste periodene om vinteren. Utbygd fjernvarme i bynære strøk bidrar til å avlaste nettet. Det er rom for vekst i vanlig forbruk, men tilknytning av større punktlaster vil kreve omfattende nettoppgraderinger. Begrensninger finnes i både transformeringskapasitet og kapasitet i regional- og transmisjonsnettet, og for både produksjon og forbruk. Det er mange planer for ny kraftproduksjon, hovedsakelig solkraft, og enkelte større forbruk som datasenter. Mer informasjon finnes i [områdestudie for Sør-Østerdalen](#).

Utfordringer ved strømmettet i regionen

- Manglende kapasitet i nettet: Mangelfull utbygging, spenningsutfordringer og lange linjer med nett ut til små regioner

- Mangler nett til elektrifisering av transport, f.eks. infrastruktur til hyttelading
- Vedlikeholdsetterslep
- Kommuner kjemper mot hverandre, må jobbe sammen for å få til gode helhetlige løsninger

Hva bør tas opp i regional plan

- Samarbeid på tvers av aktører (netteier, næringsaktører og kommuner)
- Koordinering mellom nett, produksjon og forbruk (planlegging må skje med klare kost-/nyttevurderinger, mål om å maksimere eksisterende infrastruktur og samlokalisering av nett, produksjon og forbruk)
- Muligheter knyttet til teknologi og innovasjon, f.eks. for bedre utnyttelse av eksisterende nett
- Kompensasjon for bruk av natur (kommunene som stiller naturressurser til disposisjon, men ikke nødvendigvis får gode, bør kompenseres på en forutsigbar og rettferdig måte
- Rolleforståelse – hvilke roller og ansvar har de ulike aktørene/interessentene?
- Regionalnettet må inkluderes, flere regioner er avhengig av et godt regionalnett
- Nett sin rolle i totalforsvaret – hvordan sikre robuste løsninger
- Begrensninger i dagens lovverk

Hvordan bør vi tilrettelegge for medvirkning i planarbeidet?

- Tidlig og kontinuerlig involvering – utvikle en medvirkningsplan med forventninger, frister
- Bruk av interkommunalt råd og andre eksisterende forum/samarbeidsarenaer
- Bruk kommunene til å spre informasjon, f.eks. ved å arrangere møteplasser
- Åpenhet og god tilgang på arbeidsdokumenter. Tydeliggjøre planens mandat og rolle.
- Viktig å få med næringsaktørene